

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Черкаської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти позитивно оцінюють перспективи економічного зростання в Україні та розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування зросли.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.8% (у II кварталі 2020 року – 10.5%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зменшення виробництва – «мінус» 16.1%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін не перевищить 7.5%, становить 68.4% (у попередньому кварталі – 73.7%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 66.7% респондентів (у попередньому кварталі – 47.4%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 29.4% (у попередньому кварталі – 16.7%) (таблиця). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану підприємств нижчими темпами – 4.4%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 17.6% (у II кварталі 2020 року – 15.8%), у тому числі і обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 40.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%) (таблиця). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 6.3% та 12.5% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 5.9% та 0.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **незмінну кількість працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують зменшення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 10.8%;
- **прискорення зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва:** баланси відповідей – 73.7% та 44.4% відповідно (у II кварталі 2020 року – 52.6% та 10.5%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину та матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника значно вищими темпами:** баланси відповідей – 66.7% та 61.1% відповідно (у II кварталі 2020 року – 29.4% та 16.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали нестабільну політичну ситуацію. Значно посилюється вплив коливання курсу гривні щодо інших валют (графік 5).

Очікується зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом пом'якшилися (графік 9). Високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 10).

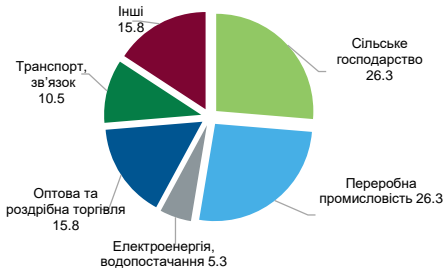
83.3% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

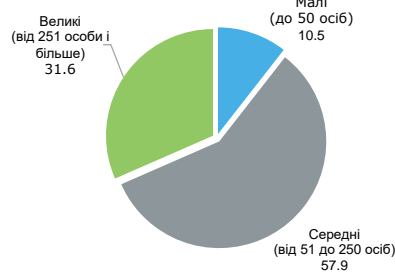
- **поточний фінансово-економічний стан поганий:** баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 31.6%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** оцінюється як **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у II кварталі 2020 року – 8.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 11.8% (у попередньому кварталі – 29.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

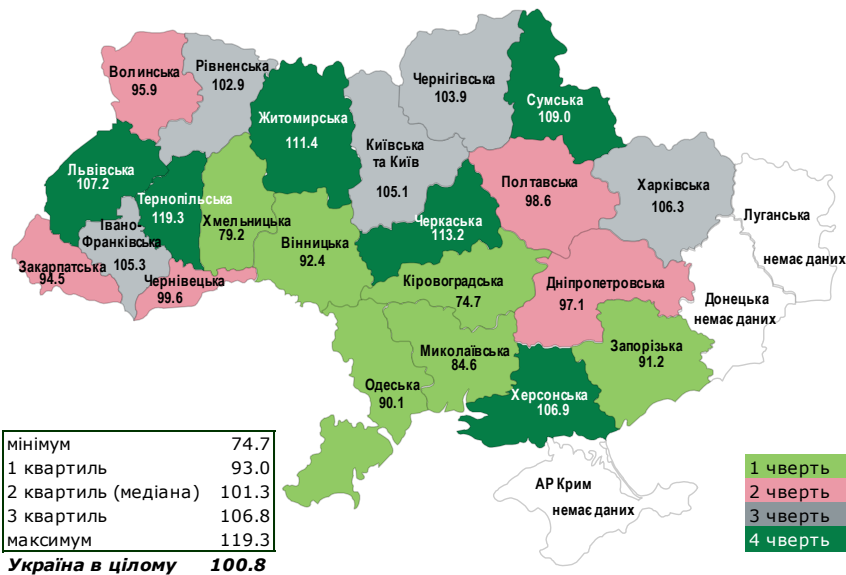

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 04–28 серпня 2020 року;
- опитано всього 19 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

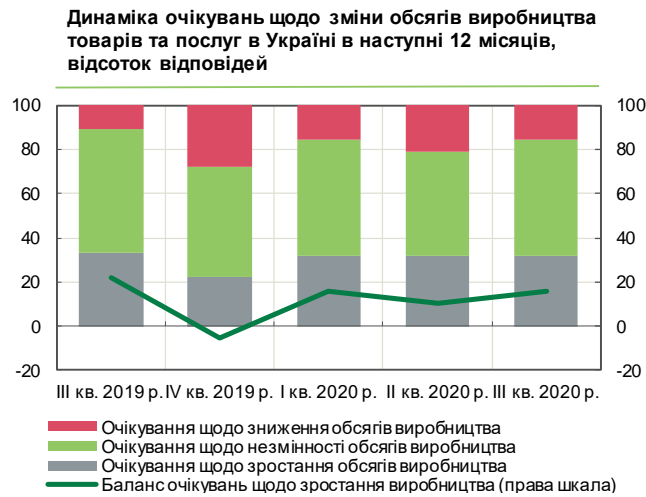
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

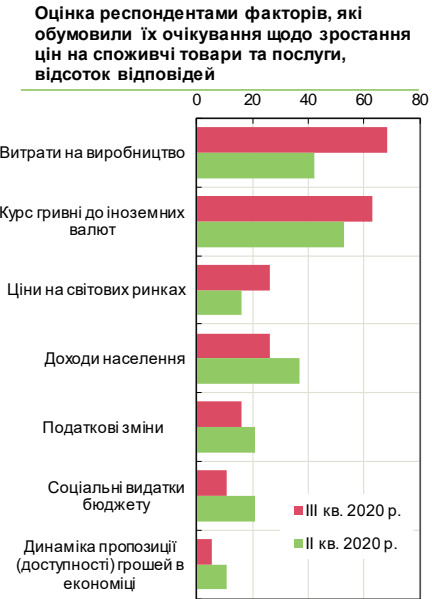
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	22.2	0.0	11.8	16.7	29.4
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	11.1	-15.8	10.5	15.8	17.6
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	12.5	0.0	0.0	-5.9	6.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	12.5	17.6	7.7	0.0	12.5
кількості працівників	-16.7	-26.3	-5.3	-16.7	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

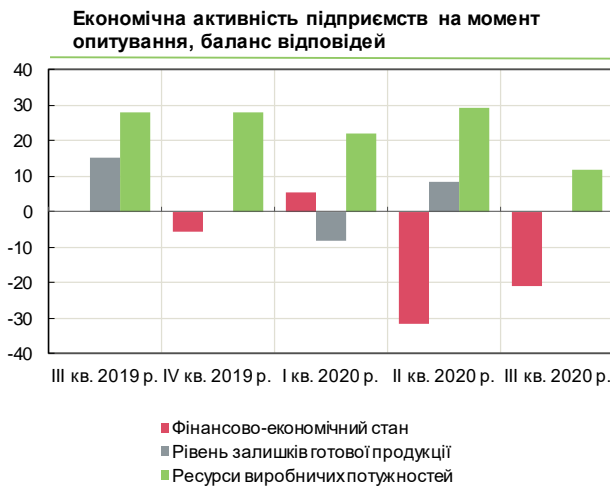
Графік 1

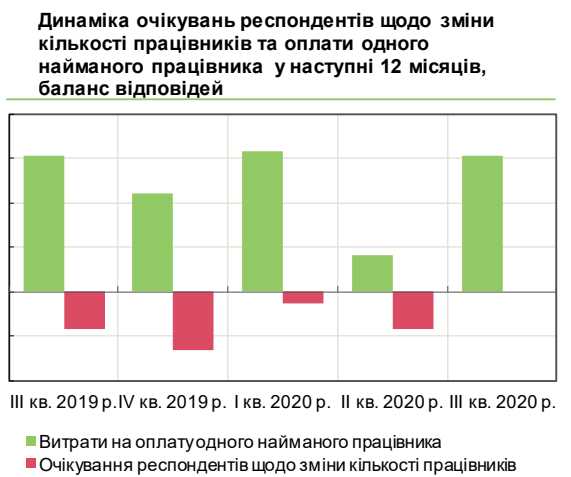
Графік 2

Графік 3

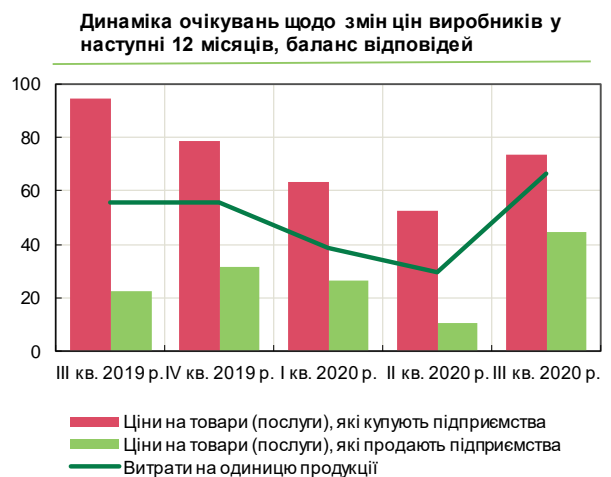
Графік 4

Графік 5

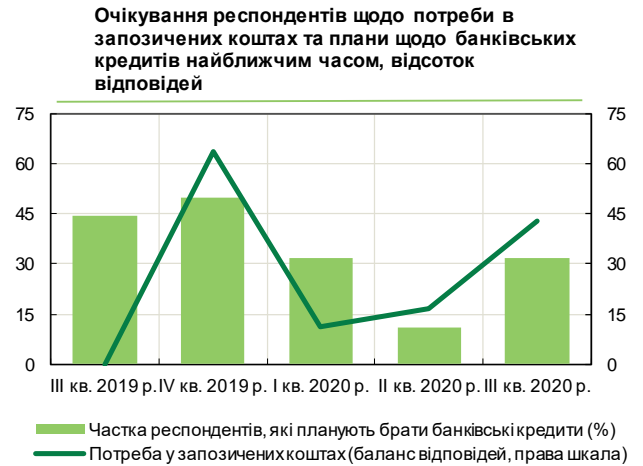
Графік 6

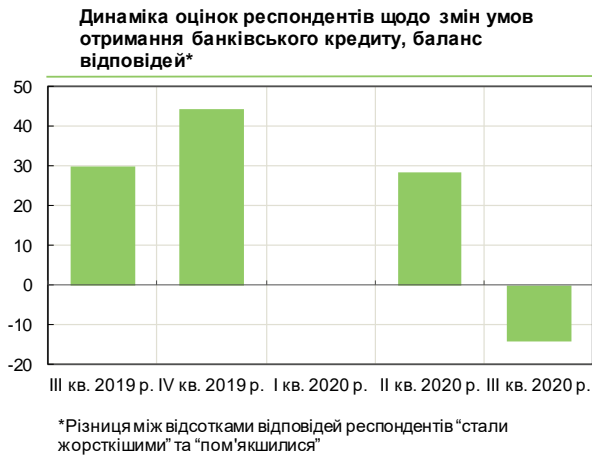
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

